

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na cel
pol in velja za celo leto 3 gld., za pol
leta 1 gld. 60 kr.

||| Za oznanila se plačuje od navadne ver-
stice, če se natisne enkrat, 10 kr., dvakrat
14 kr., trikrat 18 kr.

Dopise sprejema odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Štev. 1. V Mariboru 5. januarja 1876. Letnik IV.

„Slovenski učitelj“

se tudi z novim letom 1876. na beli dan prikazuje, da roma k svojim sobratom s tem namenom, da jih o tem in onem podučuje in da jim razne novice donša. Ne bi se upal več na dan, ako bi znal, da slovenski učitelji zanj ne marajo. A ker je pa o nasprotnem prepričan, zato bode izhajal tudi v l. 1876., kakor je baš želja „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“, ki mu daje duševne in telesne hrane. Deloval bode po večjem v istem smislu in pisal v istem duhu, kakor do sedaj. Dajal bode take svete slovenskim učiteljem, kakoršne bode za naj boljše v korist slovenskega šolstva in učiteljstva spoznal. Pisal bode kakor do sedaj, odkrito serčno in resnico bode naravnost povedal. Če bode pa njegova pisava pohlevnejša i bolj boječa, nego je do sedaj bila, temu bodo vzrok sedanje tiskovne razmere, na katere se moremo i mi ozirati, ako hočemo, da se tudi šolski listi konfiscirali ne bodo. — Z ozirom na ravno omenjene razmere prinašati hoče „Slovenski učitelj“ večinoma le didaktično-pedagogične spise, znanstvene in podučljive članke in šolske reči sploh — kritikovanj, zlasti kritikovanj raznih šolskih gosposk i naredeb bode se moral ogibati. —

Dopisov bode imel mnogo iz vseh slovenskih krajev, ker upa, da bode imel tudi v bodočem letu toliko dobrih sodelavcev in zvestih prijateljev, kolikor v ravno minulem letu. V oddelku „slovstvo“ poročal bode po-

gostoma o učnih književnih izdelkih, ki so važni za slovensko šolo in slovenskega učitelja. — Z novicam bode bogato preskerbljen. Poročal bode o vseh važnejših šolskih rečeh: v njem se bodo redno nahajala poročila iz sej vseh onih deželnih šolskih svetov, v katerih se obravnavajo i zadeve slovenskega šolstva. Naš list bodé tudi v tem imel prednost pred drugimi, da bode imel tudi v prihodnje „razpise učiteljskih služeb“ po vsem Slovenskem, baš tako tudi „premembe pri učiteljstvu.“

Vabimo tedaj na naročbo „Slovenskega učitelja“ vse slovenske učitelje, (osobito pa slovensko-štajerske), šolske prijatelje in domoljube.

Naročnina znaša samo 3 gld. za celo leto, a 1 gld. 60 kr. za pol leta. Vposlati naj se blagovoli blagajniku „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“, g. Štefanu Kovačič-u, nadučitelju v Središči (Polstrau) na slovenskem Štajerji.

Šolarske bukvarnice.

Nové šolske postave so naložile narodu in učiteljem naroda nove in velike dolžnosti. — Postave so pa zato dane, da se izpolnujejo. Nove šolske postave omenjajo tudi šolarskih bukvarnic, t. j. zbirk takih knjižic, ki so šolski mladini primerne. Šolske gosposke poudarjajo prav pogostoma to točko, pogostoma opominjajo krajne šolske svete na ustanovitve šolarskih bukvarnic in učitelje pa podučujejo, kako naj se te knjižnice uredujejo in ohranjujejo. —

Marsikdo mi utegne ugovarjati, češ, da ni mogoče te ideje (?) na kmetskih šolah izpeljati, da krajni šolski sveti v ta namen ničesar dovoliti nočejo, ali da otroci teh knjižic itak ne bi čitali, ako bi jih tudi šola imela, kajti še navadnih šolskih knjig prebirati nočejo itd. Taki ugovori so sicer nekoliko istiniti, vendar nam ne zadostujejo, da ne bi ustanovitve šolarskih bukvarnic po vseh narodnih šolah po Slovenskem živo priporočali. Zakaj pa? To storimo iz ljubezni do splošnega narodnega izobraževanja s pomočjo narodne šole naše, ki mora veliko koristiti, vsaj tudi veliko stane kmeta našega. — Šola naša naj precej izobraži mladino, to terja užé šolska postava, to terjajo tudi šolske gospodske. — Toda naši slovenski šoli stavi se mnogo ovir. Ona se mora, kar drugim šolam treba ni — tudi z nemščino baviti, kar vzame dosta časa, kar mladino dosta utruji; slovenska šola ima pri velikem številu otrok premale prostore in premalo učiteljev.

Še večja ovira je gotovo ta, da manjka slovenski šoli učil, da manjka slovenskemu učitelju in učencu primernih knjig. A če bi tudi knjig dosta imeli, ne smemo jih po znani naredbi (razen beril) rabiti v nižjih razredih. In glejte, pri vseh teh nepovoljnih okoliščinah nam pridejo na pomoč šolarske bukvarnice, iz katerih naj se dobre knjižice razumnim učencem prav pogostoma posojujejo. Zato nagovarjajmo krajne šolske svete in šolske prijatelje, da v ta namen kak znesek darujejo. Da bi učenci teh knjig ne brali radi, o tem ni dvombe. Pridni, talentirani otrok prebira jih neznano rad, in še marsikateri učenec, kateremu se navadne šolske knjige studijo, z veseljem prebira knjige iz šolarske bukvarnice.

Res je, da nimamo Slovenci za mladino še svojo literaturo; res je, da nam manjka še knjižič, katere bi mogli z dobro vestjo mladini izročiti, rekoč, da so dobre knjige, primerne umu in sercu otroškemu. Vendar brez njih popolnoma nismo. Da pa dokažemo, da imamo precejšnje število takih knjižic že, in da bodo učitelji za nje znali, sestavili smo v sledečem iz zapisnikov raznih založnikov (n. pr. Giontinija, Blaznika, Milica v Ljubljani, Leona v Celovcu in drugih) tiste knjižice, katere slobodno vsak učitelj za šolarsko bukvarnico kupi. — Te knjižice zadržujejo po večjem povesti za otroke, nekatere med njimi tudi za odrasle ljudi. Pisane so vse v keršanskem duhu, ker jih je največ slovenska duhovščina spisala. Za šolarske bukvarnice so pa tudi primerne druge knjige podučilnega zadržaja, zlasti za naše slovenske bukvarnice, za katere ni samih povestnih knjižic zadosta. One knjižice, ki so se nam posebno koristne dozdevale, podčertali smo jih, t. j. tiskane so bolj očitno. V tem zapisniku našete knjige pa ne smatramo kar vse za popolno dobre, marsikateri učitelj bo našel med njimi tudi kaj neprimerne za mladino, dasiravno je nam obseg skoro vseh knjig po večjem znan. Ta zapisnik pa tudi ni popoln, č. čitatelji bodo znali še več slovenskih knjižic navesti, morebiti ta zapisnik mi sami nadaljujemo še, zlasti ako nam v tej zadevi drugi učitelji pomagali bodo, in nam imenovali še več slovenskih knjižic, ki bi bile za šolarske bukvarnice primerne. Naročiti te knjižice bode najbolje kazalo po Giontini-ju v Ljubljani.

Zapisnik za šolarske bukvarnice primernih slovenskih knjižic.

1) Sveti večer. Sp. Kr. Šmid, cena 32 kr. — Bogomir. Sp. Kr. Šmid. — 3) Malavašič. Zlata vas. Cena 10 kr. 4) Golobček in kanarček. Cena 10 kr. — 5) Timotej in Filomen. Cena 10 kr. — 6) Jozafat. Cena 10 kr. Genovefa. Cena 20 kr. — 7) Evstahija. Cena 15 kr. — 8) Ludovika Blozija. Cena 10 kr. — 9) Popis sveta s kratko povestnico. Cena 25 kr. — 10) Popotovanje po sv. deželi. Cena 50 kr. 11) Milosrčnost do

živali. Cena 10 kr. — 12) Slovenski vertnar. Cena 40 kr. — 13) Kmetijska kemija. Cena 50 kr. (bolj za odrasle učence. *) — 14) Zlata jabelka. Cena 40 kr. — 15) Darek, 3 deli. — 16) Zlati orehi. — 17) Marija pomočnica. — 18) Čas je zlato. Cena 36 kr. — 19) Najdenček. Cena 14 kr. — 20) Postojnska jama. Cena 40 kr. — 21) 100 malih pripovedek. Cena 40 kr. — 22) Venček za vezilna darila. Cena 18 kr. — 23) Vošilna knjižica. Cena 20 kr. — 24) Slovenska berila za niže razrede gimnazij po 20 kr. — 25) Cvetnik-Janežičev 1. in 2. del. — 26) Kociančič, 26 povesti za mlade ljudi. Cena 30 kr. — 27) Macun, kratek pregled slovenske literature. Cena 40 kr. — 28) Medeni križ. Cena 15 kr. — 29) Nauka polne pripovedi za mlade ljudi. Cena 15 kr. — 30) Sadjereja v pogovorih. Cena 16 kr. — 31) Vertec, razni letniki. Cena po 2 gld. — 32) ABC v podobah. Cena 15 kr. — 33) Janežič. Kratek pregled slovenskega slovstva. Cena 42 kr. — 34) Jesenko. Občna povestnica, 1. del. Cena 80 kr. — 35) Jesenko. Zemljepisna začetnica. Cena 60 kr. — 36) Pokorni. Prirodopis živalstva. Cena 1 gld. 20 kr. — 37) Pokorni, prirodopis rastlinstva. Cena 1 gld. 5 kr. — 38) Tomšič. Prirodoslovje v podobah. Cena 1 gld. 20 kr. — 39) Praprotnik. Spisje. Cena 30 kr. — 40) Netoliczka-Lapajne. Fizika. Cena 25 kr. — 41) Netoliczka-Lapajne. Prirodopis. Cena 60 kr. — 42) Pripovedi iz zgodovine Štajerske. Kronos-Lapajne. Cena 8 kr. — 43) Ahasver, večni popotnik. Cena 6 kr. — 44) Cesar Maks in Melika. Cena 20 kr. — 45) Erazem Predjamski. Cena 10 kr. — 46) Grizelda. Cena 10 kr. — 47) Grof Radecki. Cena 16 kr. — 48) Hirlanda. Cena 14 kr. — 49) Lažnjivi Kljukec. Cena 14 kr. — 50) Kustoca in Vis. Cena 20 kr. — 51) Pavliha. Cena 14 kr. — 52) Ravbar. Cena 6 kr. — 53) Stric Tomova koča. Cena 40 kr. — 54) Vrtomirov perstan. Cena 16 kr. — 55) Drobince, razni letniki. — 56) O č e n a š, povest. Cena 50 kr. — 57) Blaže in Nežica. Cena 50 kr. — 58) Čujte, čujte, kaj žganje. Cena 22 kr. — 59) Bog nikomur dolžen ne ostane. Cena 42 kr. — 60) Lepo darilo za pridne otroke. — 61) Divji Hunci. — 62) Spisovnik za Slovence. Cena 16 kr. — 63) Cvetje kerščanske slovenske zemlje. Cena 84 kr. — 64) Razne knjige od družbe sv. Mohora, posebno se priporočujejo Erjavčeve „Živali v podobah“, nekatere „Večernice“ in druge. Nekatere knjige od „Slovenske Matice“ itd. (Pri izbiranju knjig se je ozirati, kakor se to ume — na starost in znanost otrok; druge knjige so za 8—12letne otroke, a zopet druge za 12—15letne. Sicer pa se morejo učitelji v zadevi šolarskih bukvarnic ravnati po znani naredbi naučnega ministerstva od 12. maja 1875, katero je tudi „Slov. učitelj“ lani priobčil. Ured.)

*) Te verste knjig bi se lahko še prav veliko naštel. Ured.

Iz didaktike Jana Amosa Komenskega.

O kazni šolski.

Spisal J. Kr.

Vsak učitelj in odgojevalec, pečajoči se že več let z odgojo in s podukom sebi izročene mladine vé, kako težavno je vzdržavati v šoli red in pravo disciplino ali strah, posebno zdaj, ko so nam učiteljem tako rekoč roke zvezane po postavi, po kateri se je šiba iz šole izpahnila.

Dostikrat so se že učitelji, staro- in novošegni posvetovali o tej zadevi, kako in kaj bi namreč delali z nemarnim učencem, ki je doma ali pri svojih starših ali brez njih izrastel brez strahu, brez odgoje, brez kaznovanja. Seveda starošegni školniki so se zmiraj pri takšnih pogovorih potegovali za šibo, brez ktore po njihovi misli ni mogoče pravi red vzdržavati v šoli. Novošegni pa ne rabijo v šoli šibe za to, ker to postava prepoveduje, čeravno si mnogi misli: „Dobra bi bila šiba vsaj nekikrat.“

Vzemimo si toraj našega slavnega Komenskega v roko in posvetujmo se ž njim o tej reči, vprašajmo ga, kako je z mladino v šoli ravnati glede reda šolskega in videli bomo, da je on že pred 200 leti ravno tako mislil in enako tudi izgovoril o disciplini v šoli, kakor vsak pametni učitelj še dan danes stori in storiti mora, če hoče pri mladini napredek v nramnosti doseči, ki se od človeka kot razumnega stvora zahteva.

Komenski pravi:

„To je resnica: šola brez kazni, mlin brez vode. Odjemlješ li mlinu vode, vtavi se ti; odjemlješ li šoli kazni, oslabi; ravno kakor, če ne pleveš njive, raste plevel, pokončajoč žito; drevesce podivjači se, če ga ne oskerbljuješ, ne okopavaš itd. Iz tega pa ne sledi, da bi šola morala biti polna bitja in vpijanja; ampak mora biti polna pridnosti, natančnosti in pazljivosti pri učiteljih in pri učencih.

Voditelj mladine mora znati: zakaj, in kako naj se rabi kaznen pri otrocih. Kaznovati se ima gotovo ta, kateri se je pregrešil; ne za to, da je grešil, ampak zavoljo tega, da ne bi potem več grešil. Zatoraj se ima kaznovati brez strasti, brez jeze in sovraštva, tako, da bi ta sam, kateri je kaznovan, moral spoznati, da se to stori iz ljubezni do njega, in da bi se moral na ta način sramovati in vzeti si to za prihodnje varovanje. Nikdar pa se ne sme kaznovati v šoli radi učenja, to je radi tega, če kdo nečesa ne zastopi, ne zapomni ali česa ne stori. Ako se to ne posreči, da bi otroška misel sama vse z radostjo lovila in sprejemala, je zastonj siloma vcepljati

in vbijati v otroke to, česar njih duh sprejemati noče ali ne more; zastonj je to, pravim, in bolje je precej vse pustiti, nego tako podučevati.

Zatorej je potreba pri podučevanju in odgojevanju prijaznosti in veliko potrpežljivosti posebno pri začetečnikih; takošna prijaznost nas uči nebeško solnce s svojim ravnanjem; ono ne pripeka mladostne nježne rastline precej s pomladi, niti je v začetku ne žge ali kuba, ampak po časi je ogreva, potlej pa, kedar že odrastó in seme ali sad zoré, močnejše greje. Ravno takošna pazljivost uporablja vertnar, ki ne pripusti na majhne mladike noža, ker one ne morejo še ran preterpeti.

Tako je tudi z vsakim začetečnikom pri prvem podučevanju; pri vsakem je treba potrpežljivosti, pred ko se mu organi čutja, um, jezik i persti privadijo. Treba je sicer pri nekaterem tudi ostrog uporabljovati; to se pa more zgoditi brez šibanja in bitja nekikrat z ostrejšo besedo, z zasramovanjem pred drugimi učenci, nekikrat s pohvalo družih učencev rekoč: On vedno pridno pazi in vse si zapomni; gledaj tudi ti tako! Nekikrat se mu je posmehovati. rekoč: Sram me bi bilo, ne znati ali ne umeti take lahke reči! — Ostre kazni pa zasluži učenec za sledeče prestopke:

1. Za nepobožnost, nečednost, bogokletstvo in za vse, kar je zoper božjo zapoved.

2. Za nasprotovanje, kedar učenec velevanja, zapovedi učiteljeve zaničujevaje nalašč ne stori tega, kar storiti ima.

3. Za prevzetnost in nalaščno lenobo ali nevošljivost.

Gotovo razžaljuje prvi pregrešek Boga, drugi odvräča podlago vseh čednosti, pokoro in ubogljivost, tretji zaderžuje hitri napredek v podučevanju. Kar je proti Bogu namenjeno, je greh, kateri se mora odverniti z ostrim kaznovanjem; kar pa je proti sebi samemu in drugim ljudem, je nemarnost, ktera se more popraviti z grajanjem in kaznovanjem; kar se pa proti slovenici nekikrat pregreši, za kar marsikteri nespametno največ se serdijo, to je madež, kterega pametni učitelj lahko zna zbrisati s tem, če z ramenoma migne ali se zasmije. Kazen toraj mora biti takošna, da bi se ž njo dosegla spoštljivost do Boga, prijaznost in ljubezen do bližnjega in živahnost k delu, pri vsem tem pa odkritoserčnost.

Način kaznovanja pa nas uči nebeško solnce, ktero služi rastlinam zemlje:

1) vedno s svitlobo in toploto,

2) mnogokrat z dežjem in vetrom in

3) samo redkokrat z gromom in bliskom.

Tako mora tudi voditelj mladine otroke napeljati in odgojevati:

1. S stalnim izgledom, da sam na sebi vedno prikazuje živi obraz tega, kar se ima storiti ali ne. Če tega ni, pa je vse drugo delo zastoj.

2. S prijaznimi besedami vsikdar, kedar opominja, zapoveduje ali prepoveduje ali krega, se serdi karja ali kaznuje; to pa naj se vselej stori z očetovsko ljubeznijo, ktera meri na omiko in korist, ne pa na škodo.

3. Če pa je terdovraten in če ne zadostuju polovična kazen z besedo, pčtlej se mora uporabiti resnično kaznovanje s šibo; pa vendar vselej s tem namenom, da bi zasramovanje več bolelo, kakor rane, in da bi tadi otroci se bali več zasramovanja, nego šibe. Brez tega ne bode tudi tota ostrejša kazen vsakikrat na korist. Zatoraj se je ne sme prepogostoma rabiti, da ne bi postala učencem vsakdanja, ampak kedar se je rabi, naj se rabi resnobno; ako se priroda navadi na zdravilo, potem nič ne hasne.

Namen vsega tega pa je ta, da se ima mladina vzdrževati v strahu deloma z lepimi besedami, deloma z ostrim kaznovanjem, prvi način se ima vedno rabiti, ta pa le samo včasih za silo; naj bo ostrost zmiroma združena z ljubeznijo in prijaznostjo in naj bo ljubezen sredstvo vsake kazni.

Slednjič pa bode poleg vsega tega takrat za disciplino in čednost najbolje, če se izročé dečki za odgojo možem, dekleta pa pametnim, strogim in čednim ženam. Zato naj so posebne šole za drugi spol pod oskerbništvom pametnih mater; le takrat, če bi bilo v srenji premajhno število otrok, naj se podučujejo vsi skupno; vendar pa naj so po razredih mej seboj ločeni.“

Pametnice.*)

(Nabral G. . . .)

36. Otrok ni zemlja, iz ktere bi zamogel učitelj podobe delati, ampak je cvetlica posebne podobe in natore. To cvetlico naj učitelj goji, redi in napeljuje do prave popolnosti. Na lesniku sicer nikdar marelice ne rastejo, pa se vendar naredi, da rodi sladke jabelka. Grave.
37. Učitelj naj sam veselje kaže do reči, ktero podučuje. Münch.
38. On je moder, ki pazi na svoja dela. Sirah.
39. Vedri duh in veselje so nebesa, pod kterim vse zraste, le hudobija ne. J. Paul.
40. Ako zgubi izreznik poterpežljivost, kako zamore izrejati? Sailer.

*) Nadaljevanje iz 24. štev. I. letnika.

41. Kdor druge nči, podučuje tudi samega sebe. Seneka.
42. Kolikor važniša in imenitniša je reč, tolako večjo skerb zasluži. Sv. Ambrož.
43. „Denar zgubljen — nič zgubljeno!
Čast zgubljena — vse zgubljeno!“ Diesterwed.
44. Prizanesljivost in ostromost ste potrebni, toda o pravem času in v pravi meri. Münch.
45. Učitelj sadi, zaliva pa duhoven; saditi in zalivati je potreba. Ako nihče ne sadi, ni treba zalivati, cvet pa vsahne, ako ga nihče ne zaliva. Kdor sadi, spolnuje svojo dolžnost, pa brez plačila ne bode kdor zaliva, vsaki prejme svoje plačilo. Kdor več dela, prejme več, vsaki pa naj bode. kar je. Kelber.
46. Bolj se sveti domači dim, kot ptuj ogenj. P. Scipio.
47. Učitelj naj z neubogljivimi učenci posebno mirno in prizanesljivo ravna, kakor zdravnik z norci; kjer pa se mora ubogati, naj za en las ne odjenja. Harnisch.
48. Ljubezen in ponižnost so najčistejši studenci srečnega življenja. Cike.
49. Gorje tebi, ako dobro, katero z besedo zidaš, z gledom podiraš. Francisek Seraf.
50. Ako je tvoj prijatelj med, nikdar celega naenkrat ne zavžij. Ned. I.
51. Najbolj častitljevi so tisti, kateri so toliko pogumni, da svoje zmote spoznajo in se poboljšajo. Fenelon.
52. Svoj stan in poklic moraš ljubiti, da ga pa bodeš mogel ljubiti, ga moraš prej prav spoznati. Svoj stan imej za najsrečniši stan, kajti priliko imaš, izbujati v človeku najžlahtnejše čuti, da, k občenemu zboljšanju vsega človeštva pripomoči! Dr. Nebe.
53. Ako tvoji učenci dobro ne napredujejo, poišči vzrok najprej sam pri sebi. Bartel.
54. Nikar ne dopusti, da bi bil tvoj jezik bolj uren, kot misel, Pravsek.
55. Nikoli ne govori kaj slabega od svojega bližnjega, in ako govoriš, vprašaj se: zakaj to govorim? Lavater.
56. Gorje človeku, kateri se zgodaj pokorščine ne privadi! Pilhmajer.
57. Kakor postavlja vinorejec količe k terti, tako naj tudi učitelj k dobrim naukom vpleta svarjenja, da kaj prida izraste. Plutarch.
58. Ni prav, ako se le um bistri pri otrocih, tudi serce naj se žlahtni, in naj se ne podučuje le v dobrem, ampak naj se tudi k dobremu napeljuje in v tem uterdi. Jajs.
59. Molitev je najnaravnije cvetje pobožnega otroškega serca. Krummacher.

60. Izrejniovih navad se mladina kmalo privadi. Seneka.
61. Mlade ribice store, kar pri starih vidijo: tako tudi otroci naredé, kar pri stariših, učiteljih in izrejniovih vidijo; obnašanje in ravnanje njih je kujiga, iz katerih se otroci najprej naučé. Prausek.
62. Bolje je v enem dobro, kakor v vsakem slabo. Schulze.
63. Dostokrat še to dobro zgubimo, ako še kaj boljšega iščemo. Metastasi.
64. Toliko globokeje seže učiteljev nauk, kolikor bolj ga učenci ljubijo. Petrarka.

Dopisi.

S Kranjskega. („Laib. Schulzeitung“) je sem ter tje pisala tako, da bi kratkoviden, malo naroden učitelj vendar le mislil, da ima nekoliko dobrega namena, da hoče dobro učiteljem; pisala je vsaj nekoliko zapeljivo tudi za kranjsko-slovenskega učitelja. Toda v svojem poslednjem listu je pa polž pokazal roge, t. j. liberalna (!) „Schulz.“ pokazala je, da je strašno neliberalna, da bi rada vse učitelje, ki niso njenega mnenja, kar žive oderla, ali najmanj ob službo djala in zaperla. Zakaj se pa tako jezi? Zato, ker je večina kranjskih učiteljev narodna, ker je večina pri narodnih društvih in ker jih mnogo piše rajše v slovenske časnike, nego v „Schulz.“ V tej svoji jezi vse preobrača in pravi, da so narodni kranjski učitelji zoper „novo“ šolo, zoper „ustavo“ in zoper „gospoke“, da celo „večo šolsko mladino v nepokorščino napeljujejo.“ To je strašna prederznost „L. Sch.“ — Če bi uže mi kranjski učitelji veljati pustili to, da kako besedico kdaj tudi zoper „novo“ šolo rečemo, ker tudi ona ni v vsem popolna, in če bi tudi kaj zoper „ustavo“ rekli, ker se čuje, da se tako ne izpeljuje, kakor se glasi, in če bi tudi kaj rekli bili zoper „gospoke“, ki tudi niso nezmotljive; tega pa nikakor ne pustimo veljati, da bi mi šolsko mladino v nepokorščino napeljevali. To je gerdo obrekovanje, „L. Sch.“ Kako moreš, ti listič umazani, kaj takega o kranjskih učiteljih reči? Je-li si o tem prepričan? Ali veš kaj dokazov, kaj konkretnih slučajev navesti? In če bi se tudi posamezni o tem pregrešil (kar dvomimo), smeš li reči: „Lehrer selbst sind es, die die reifere Schuljugend zum Ungehorsam anleiten?“ Ali ni to čez vse gerdo, da tako neopravičeno učitelje, svoje sobrate pred svetom, pred starši, pred gosposko obtožuješ! — Ako bi bili vsi učitelji kranjski mojega mnenja, tožili bi pred sodnijo to gerdo obrekovalko.

— v —

Iz Vipavske doline. (V zadevi ponavljevalnih šol) smo vsled sklepa okrajne učiteljske konference odposlali sledečo prošnjo na kranjski deželni šolski svet:

Slavni c. kr. deželni šolski svet!

Blagostanje i napredek vsake države odvisen je neovergljivo le od omike v njej bivajočih narodov. Prava omika narodov pak izvira prvotno le od dobro vredjenih ljudskih šol. Kakor pa vsak umen delavec vreduje svoje delo takó, da izdela polovico danes, polovico pa jutri, mesto, da bi dokončal vse odločeno mu delo uže danes, ter s tem svoje ude tako utrudil, da bi radi preutrujenja drugi dan nikakor dobrodejnega počitka uživati ne mogel, — isto tako dela tudi moder učitelj. Vsak umen delavec stori le toliko, kolikor mu njegove moči dopuščajo, dobro vedé, da s preobilim delom prezgodaj opeša. Ker smo pa učitelji Kranjske dežele vsled postave od dne 28. svečana 1874, koja govori „o napravi ponavljavnih šol na Kranjskem“, z delom tako preobloženi, da nam nikakor mogoče ni sedanjim tirjatvam zadostovati, obrača se spoštljivo pri okrajni konferenci 29. septembra m. l. v Postojni v to sverho voljeni odbor na slavni c. kr. deželni šolski svet s sledečo ponižno prošnjo:

12—14 letna mladina naj bi se — mesto kot do sedaj ob četertkih po 4 in ob nedeljah po 2 uri in to do konca marca — v prihodnje le ob nedeljah po 2 uri skoz celo šolsko leto podučevala, in sicer vsak spol po eno uro.

To ponižno prošnjo utemeljuje s sledečimi razlogi:

Vsled zgoraj omenjene postave mora učitelj na enorazredni šoli, kojih je na Kranjskem največ, poleg 26 ur vsakdanje še 6 ur ponavljavno šolo vzdržavati, skupno tedaj 32 ur na teden; razun tega pa pripravljati mora se še za predmete 4 različnih oddelkov, ter kot šolski ravnatelj oskerbovati in vredovati vse šolske reči le sam, med tem, ko na 4razrednih ljudskih šolah teh 6 ur ponavljavne šole na vse 4 učitelje odpada, koji pa podučujejo v vsakdanji šoli le po 17, 19, 23 in 24 ur na teden in treba se jim je le za predmete 2 oddelkov pripravljati. Nenaravno in nepravilno je, da morajo učitelji enorazrednih ljudskih šol — raztreseni po hribih in dolinah, ki imajo mnogi po 2—7 ur do kacega priličnega kraja, kjer zamorejo preskerbeti si družbinskih kot šolskih potrebustij, za kar jim berz obile materijalne škode še nikakor ne zadostuje prostega četertka poldne, in ki izveršiti morajo ravno tiste študije kot oni na 4razrednih šolah — pri enaki ali še slabšej plači še enkrat toliko dela opravljati kot oni na 4razrednih šolah. Učitelji enorazrednih šol so z delom tako preobloženi, da vsled preobilega dela mora njih duh na vsak način opešati; pri tolikem opravilu omagati morajo še učitelji najkrepkejše telesne postave, i kaj še slabotni učitelji ali pa celo učiteljice. — Preobloženi z delom potrebujejo učitelji med tednom en cel dan v počitek in razvedrenje ter oskerbljevanje družih reči, postavim šolskih in nekteri tudi okrajnih bukvarnic itd. Po več krajih je tudi navada, da je ob nedeljah dopoldanska služba božja ob 9 in popoldanska ob 2. Na ta način je tedaj popolnoma nemogoče v zimskem času mladino po 2 uri zaporedoma podučevati. Da bi se pa mladina enega spola ob nedeljah po 1 uro do in eno popoldne podučevala, to bilo bi za eno uro ali več oddaljeno mladino posebno neprilčno, ker ona morala bi uže ob 7. uri ali še prej od

doma in bi še le ob 4—5 popoldne domu prihajali, ter radi tega šolo neredno obiskovala. Po upeljavi ponavljavne šole po ravno omenjenem načinu bi:

1. Učiteljem razdeljeno bilo delo od pol leta na celo šolsko leto, oni bi prosti bili ob četrtek cel dan, da bi se lahko vsaj nekoliko oddahnili, ter si drugih potrebstij preskerbeli.

2. Ponavljavni poduk bi le skoz pol leta po 2 uri na teden prikrajšan bil.

3. Ostal bi denar, kateri bi se moral dajati učiteljem za ravno omenjeni 2 uri, ki presegati postavno število 30, v dotični blagajnici.

4. Šolski napredek bi ne imel najmanjše škode; kolikor se izgubi s pomanjšanjem ur, toliko vdobi se z rednim šolskim obiskovanjem.

Iz Savinske doline. „Allen immer gefallen ist ein Glückspiel, wenigen gefallen, ein Werk der Tugend, wenn's die Besseren sind. Gefallen Niemanden, schmerzet und kränket. Herder. Dobro došel, dragi „Slovenski učitelj“ uskliknemo mi slovenski učitelji tik bistre Savinje, ki nam v lepi oblici mnogo lepega gradiva donasaš in vsem rodoljubom veselja navdajaš. Tri leta si uže prebil mej slovenskimi učitelji; sedaj nastopi četrto leto tvojega delovanja. — Naj Ti bode tudi v bodoče naloga slovenskim učiteljem podajati duševno hrano; zbudjati jih k složnemu delovanju in tako okrepiti dozdej še slabe moči, katere tavajo moreda v nam nasproinem taboru, akopram:

„Ena mati jih rodila,
Ena mati jih goji“ itd.

Resnične so gor navedene Herderjeve besede, da „dopadati vsem je igra na srečo;“ a nemena se radi tega ustrašiti, ampak delajmo tako, da se uresničijo Herderjeve besede: „Wenigen gefallen ist ein Werk der Tugend, wenn's die Bessern sind.“ Ker pa: Sloga jači in nesloga tlačí“ delajmo vsi v prijateljski zvezi, da utemeljimo dobro narodno šolo, v kateri bodo živeli nasledniki naši v sreči in blagostanju. „Slov. učitelja“ nij prestrašil še nobeden zvon, kateri je uže pel „memento mori“ — in krepko delajmo naprej, da z delom pokažemo, da nismo slabi; delajmo za zboljšanje narodne šole, izobražujmo se pedagoško-didaktično, za razvitek duševnega življenja. — Sama ljubezen do milega nam materinskega jezika je naša čversta nada, da služimo domovini:

„Vsemu svetu nepoznani
Od nikogar spoštovani“ —

Nikakor pa ne mislimo mi zaničevati druge jezike, kajti prepričani smo, da so vsi potrebni. — Naša učiteljska društva želé v lepi slogi živeti z vsemi nam sosednimi učitelji. K ti sverhi čitajmo razne slovenske in nemške liste, iz katerih smo prepričani, da serkame med vsestranskega izobraževanja. — Slovenski učitelji vseh slovenskih kronovin, naj bi se na „Slovenskega učitelja“ naročili, naj marljivo dopisujejo in tako list podpirajo. Minuli so hvala Bogu časi, ko so učitelji še v neslogi živeli. Prihaja nam boljša doba radosti.

Različni slovanski listi nam odpirajo pot v široko domovino slavjansko. Vrli učitelji, kateri so se rodili na slovenski zemlji, se mnogo trudijo, da bi zaklad odkrili, ki ga mila domovina v svojem krilu nosi. Tedaj: „Esperens et souffrons: tout sera retabli“*) pravi Francoz Rousseau.

Tedaj idi dragi „Slov. učitelj“ mej slovenski svet; budi naše učitelje! Saj ne delaš: „Nicht nur für die Schule, sondern für das Leben“, pravi Kehr. Le korakaj možko naprej k razvitku naše omike in vzajemnosti. — Naj Te vsak slovenski učitelj materijalno in duševno podpira. — Idi tedaj, ko Ti z Ariostom kličemo: „Vattene in pace, alma beata e bella.“**) Vi pa dragi tovariši, katerim je izročena mladost, sijajte skerbno v mlada serca, seme narodnosti, odstranite, kar je mogoče vsa sredstva, katera bi Vaši učenci, ali po slučaju ali po sili družih vpotrebili zamogli, da bi v njih sladka čut — ljubezen do domovine zaterla. Trudite se, da jih v narodnem „duhu časa“ izurite. — Tedaj:

„Na noge se hrabri sine!
Jurve sviče dan,
Neima više nočne tmine,
Odé pusti san.“ —

A. Mozirski.

Od Drave*)** že čitam v „Slovencu“ drugi dopis s podpisom K. M., v katerem hrabri dopisnik in izversten kritikar (le škoda, da svojega imena popolnoma ne naznani, da bi ga razen nas v ormuškem okraju tudi drugi Slovenci poznali) govori v prvem dopisu (glej „Slovenec“ šte. 139) o glasilu učiteljskega društva za slovenski Štajer o „Učitelju“. — Čujte! človek, ki pojma o pedagogiki nima, hoče šolski list kritizirati — „to je zmota — jajce več kot puta vem.“ —

V drugem dopisu („Slovenec“ šte. 143) pa renči nad dosedaj voljenimi zastopniki učiteljstva v okrajnem šolskem svetu, rekoč, da je sicer hvalevredno, da učitelji tega okraja volijo narodne učitelje, a vendar se nad njimi jezi in obrekuje — pa zakaj? Zato, ker več hlapčevati nočejo.

G. dopisnik! Roko na serce! — Ozriva se, ker se dobro poznavava v preteklost, kakošne misli so naju pred 10 leti navdajale. Kako si sovražil, kako iskal pripomočkov, ogniti se stanu, v katerem si sedaj — a ker je oče rekel: „Matjašek, če me ne ubogaš, puško iz klina!“ — moral si ubogati.

Ako tedaj ti v svojem stanu zadovoljen nisi, ne jezi se nad zadovoljnimi, ki so hlapčevstvo otresli, ter ne črni in ne jemlji časti onim, kateri so Te dosedaj spoštovali.

Opusti toraj prihodnjič svojo suho in smešno kritiko šolskega lista in posameznih narodnih učiteljev — in ako že hočeš za slovenski

*) Pustite nas upati in terpeti, in vse bo šlo.

Pis.

**) Blažena, lepa duša, idi v miru.

Pis.

***) Radi pomanjkanja prostora zakasnilo

Ured.

narod kaj storiti, ter se vrednega sina majke Slave skazati — širno ti polje! — vsaj si v takem stanu, da lahko mnogo storiš.*)

— n —

Slovstvo.

(Četerto in peto letno poročilo meščanske šole v Radgoni⁴) (nemško), ki nam je te dni v roke došlo, dopada se nam tako zelo, da smo ga z veseljem prebiral, i da ga tudi tu radostno omenjamo. To poročilo kaže jasno, da je ta meščanska šola v izvrstnih rokah, da ima po vsem marljive i izvedene učitelje. Poročilo obsega sledeče zanimive sestavke: od direktorja Stopperja: krajepis in statistika o Radgoni; od učitelja Huberja zgodovina Radgone, od Schuberta: opis Radgonske okolice, in učitelj Martinek je sestavil popis najvažnejših rastlin, hroščev in metuljev v radgonski okolici. G. učitelj Sponda pa je narisal plan Radgone in okolice, ki je pridjan poročilu temu, katero ima poleg tega mnogo zanimivih dat o šoli sami. Razen navadnih predmetov je na tej šoli tudi slovenščina učni predmet in sicer za Slovence obligaten, za druge neobligaten. Škoda, da na takej šoli, kjer je toliko dobrih učnih moči, več učencev ni, kajti v 1. letu je bilo lani 19, v 2. razredu 26, a v 3. samo 6 učencev. S to šolo pa je v zvezi tudi napredovalna šola za rokodelske, tergovske učence i kmetске dečke, ki je 70 obiskovalcev štela.

(„Slovenska knjižica“) se bode zvala zbirka večjih zvezkov beletrističnega zadržaja; izdajevalo jih bode uredništvo „Sloven. naroda“ v mesečnih obrokih. (4—5 zvezkom bode cena 2 gl.)

(„Slovenska Matica“) je izdala za leto 1875 dvoje knjig, in sicer: „Letopis“ in „Schödlerjeve knjige prirode“ 4. snopič. V „letopisu“ je mej drugim znameniti obširni spis dr. Šubica o „telegrafiji“, ki se tudi posebej dobiva po 50 kr. 4. snopič Schödlerjeve knjige obsega pa „Botaniko in Zoologijo.“

Šolske novice in drobtine.

(Predsednik „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“), g. Ivan Lapajne, je bil 22. sept. od c. kr. mestne sodnije v Celju radi prestopka društvene postave obsojen na 10 gl. globe. (Ker je bil k odborovi seji tudi neodbornike s posvetovalnim glasom povabil.) Na pritožbo proti tej obsodi je pa c. kr. okrožna sodnija v Celji 13. t. m. g. Lapajna nekrivega spoznala. —

Kranjski deželni šolski svet) predlaga deželnemu odboru, da bi v proračunu l. 1877 postavil se znesek od 1000—1500 gl. za otvorenje in vzdrževanje kmetijskih in obertnih tečajev na kranjskih narodnih šolah. Za izpeljavo postave, po kateri bodo učitelji dobivali svoje plače iz deželnega normalnega šolskega zaklada in po kateri bodo občine samo za stvarne šolske potrebe skerbeti imele, poslal je okrajnim šolskim svetom, davkarijam i dr. uradom, potrebne navode. Isto tako gledé postave o povišanji plač učiteljicam.

*) Tudi nas je jako žalilo, da nekdo v „Slov.“ poštene in verlo narodne učitelje v ormuž. okraja tako po nepotrebnem gerdi. Ured.

(Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.) V sejah 9. in 16. decembra se je poročalo o stanju štaj. gimnazij, realk in meščanskih šol in sklenile rešitve v zadevi teh šol na ravnateljstva. Oprosil so se šolnine nekateri učenci vadniških šol, privolile nekim učiteljem na srednjih in ljudskih šolah službene doklade, razširila se je 2razredna šola v Ligistu in dekliška šola (3 r.) v Lipnici (na nemškem Štaj.) za en razred in poterdil se je izvoljeni Jakob Ferk v Ptuj za zastopnika v ondotni okrajni š. svet. Naposled se ne nekatera imenovanja versila.

(O avstrijskem šolstvu) je govoril znani pedagog dr. Dittes v državnem zboru pri priliki debate o proračunu naučnega ministerstva znamenit govor. Naševal je pomanjkljivosti pri narodnem šolstvu po poedinih deželah in zahteval večjo državno pripomoč, rekoč da država vse premalo stori za narodno šolstvo, kajti od 12 milijonov je naučnemu ministerstvu za ljudsko šolstvo samo $\frac{1}{4}$ milijona odmenjeno. Dr. Dittes naševa dalje slabo stanje narodnega šolstva v Bukovini, kjer je mesto 500 šol samo 167, kjer samo 20% otrok v šoli hodi, in kjer se je univerza ustanovila mesto, da bi se bila za ljudsko šolstvo, za podlago vsej omiki kaj več storilo. V Galiciji obiskuje šolo samo 40% vseh otrok, šolska poslopja so v tej deželi za čuda slaba; mertvašnice služijo ondi celo za šolo. Na Tirolskem, Kranjskem, Koroškem, Istriji in Dalmaciji prikazuje se celo nazadovanje pri šolstvu. V Šleziji primanjkuje obilo učiteljstva. Od 398 učiteljskih mest je 162 praznih. Po vsem Avstrijskem je najmanj $\frac{1}{4}$ otrok brez šolskega poduka in več nego 5000 učiteljev primanjkuje. Dr. Dittes odločno zahteva večjo podporo od strani države po izgledu družih držav in se izražuje proti centralizaciji pri upravi avstrijskega ljudskega šolstva. — Mož je resnico govoril.

(O koroškem šolstvu.) Stanje narodnih šol l. 1874-75 v velikovskem okraji. V tem okraji je bilo 11 javnih ljudskih šol, med katerimi je bila šola v Djekšah brez učitelja, ker se nijeden za to službo oglasil ni. Število za šolo godnih otrok je bilo 1821, obiskajočih 1450 t. j. 79%. Največ za šolo godnih otrok je ostalo brez poduka v Grebinji, v Trušnjah, Rudi in Tinjah, v katerih krajih se radi pomanjkanja prostora veliko otrok ni moglo v šolo sprejeti. V spodnjih Trušnjah, v slov. Šmihelu in sv. Marjeti je bil radi malega prostora poldnevni poduk. V letu 1874-75 preselila se je velikoveška šola v novo poslopje. Tudi v Grebinji se je novo šolsko poslopje doveršilo. Na novo se je ustanovila v tem okraji ena šola. Dvoje novih šolskih poslopij se bo v kratkem sezidalo. V sadjereji se je na nekih šolah z vspehom podučevalo. Na 6 šolah imajo šolarske bukvarnice, razen na dveh šolah je uže tudi precej učnih pomočkov pri šolah v tem okraji. V okrajih Pliberg, Doberlaves in Kapla je 17 javnih ljudskih šol; v minulem letu ste bili dve brez učitelja. Za šolo godnih otrok se je štelo 3134, obiskajočih pa 2640, torej 84%. V Pliberku in Šmihelu ni moglo veliko otrok radi premalih prostorov v šolo hoditi. V telovadbi in petji se po vseh šolah podučuje. Na večjih krajih so bile tudi obertne napredovalne šole. Šolarske bukvarnice so štete 743 zvezkov,

(Iz državnega zbora.) Gosposka zbornica ni sprejela uže omenjenega predloga Wildauerjevega o šolskem nadzorstvu, ter ga marveč s 34 proti 44 glasi zavergla. V zbornici poslancev je nek poslanec predlagal, da naj bi se v narodnih šolah učil „exercir-reglement za vojsake“, da bi novincev vojaških toliko časa v službi trudapolno podučevati ne bilo treba.

Osoda učiteljeva.) Na Koroškem je živel vpokojen učitelj, star 76 let, brez pokojnine. Zato so pa učitelji koroški, ki sami s svojimi pičlimi dohodki težko žive, nabirali in darovali zanj milodarov. Sivi starček je pa tudi deželni šolski svet podpore prosil. Ta mu je pa s tem podporo nakloniti hotel, da mu je ponudil službo v Slovenskem sv. Mihaelu, katero je starček, zanašaje se kljub visoki starosti preveč na svoje moči, tudi sprejel. — Kmalu potem ko je poln veselja (plača ga je tako

osrečila), bil službo nastopil, pride mu na misel, da je peš potoval iz sv. Mihaela v Celovec in nazaj. Ta pot, ki je sicer srečno prehodil, bila je njegova zadnja. Prišedši domu v gostilnico, dá si donesti nekaj jedi, a komaj svojo željo izreče, pade na tla — in vzdihne svojo dušo. Tako poroča „K. Sch.“

(Nekaj lanskih in predlanskih) letnikov „Slovenskega učitelja“ imamo še na ponudbo. Celemu lanskemu letniku smo znižali ceno na 1 gid., a predlanskemu na 60 kr.

(Lanske in predlanske naročnike), ki so še kaj na dolgu, pa si dovoljujemo še enkrat opominjati, da naj nam dolžno naročnino pač v kratkem pošljejo. „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer.“

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba v Šoštanji (3r. š.) s 600 gid. do 10. jan. na kr. šol. sv. Učiteljska služba (1r. š.) pri sv. Ivanu pri spodnjem Drauburgu (okraj Slov. gradec) s 550 in stan. do 10. j. na kr. š. sv. Služba učiteljice za ženska dela pri sv. Jurju na j. ž. (4r. š.) z 200 gid. do 15. j. na kraj. šolsk. svetu. Služba učitelja ali učiteljice v Slovenski Bistrici (5r. š.) s 700 gid. do 11. jan. na kr. š. sv. Učiteljska služba v Cezanjevcih pri Ljutomeru (1r. š.) s 550 in stanov. na kr. š. sv. Učiteljska služba pri sv. Bolfanku na Kogu (1r. š., okr. ormužki) s 550 gid. in stanov. kr. š. sv. do 15. jan.

Na Kranjskem: Učiteljska služba v Št. Jurji pri Kranji s 500 gid. in stan. do 20. jan. na kr. š. sv.

Na Koroškem: Služba učitelja ali učiteljice v Železni Kapli (3r. š.) s 400 gid. do 25. jan. na okr. š. svet. v Velikovu. Učiteljska služba v Slovenskem Šmiheln (1r. š.) s 430 gid in stan., učiteljska služba (oziroma podučiteljska služba) s 400 (320) gid. in stan. v Šmiheln nad Plibergom in učiteljska, oziroma podučiteljska služba v Grebinji s 400 gid. — vse do 20. jan. na okr. š. sv. v Velikovu.

Premembe pri učiteljstvu po Slovenskem.

Na Štajerskem: G. Jan. Zupanec učitelj pri Novi Štifti, gospodična Matilda Šot (ljubl. učit. kand.) podučiteljica v Marnbergu; g. M. Moge (iz Slov. Bistrice) nadučitelj pri sv. Lovrenci na koroški železnici; g. A. Brezovnik, (iz Frama) podučitelj v Vojniku; gospodična Mar. Schulz def. učiteljica, gsp. Kar. Baumgärtner, podučiteljica in g. K. Flucher podučitelj v Ptuj; g. Ivan Vračko, učitelj na Laškem tergu; g. Jož. Tičar, učitelj pri sv. Ksaveru; gsp. Herm. Gutman, industrijalna učiteljica v Slovenski Bistrici.

Na Koroškem: Gospodična M. Egger (iz Železne Kaplje) učiteljica v Oberdrauburgu; gospodična Ivana Delami, zat. učiteljica v Terbižu, gospod Ivan Kagelj, zaterdni učitelj v Grabensteinu; g. Izid. Vipelj, zač. učitelj na Trati.

Na Goriškem: G. Fr. Peric, učitelj v Podgori, je umrl.

Listnica administracije: Č. naročnike uljudno prosimo, da nam vsako premembo svojega bivališča naznaniti blagovolijo, da ne nastane zmešnjava pri ekspediciji lista.

 Pričujočo številko poslali smo vsem p. n. gg. lanskim naročnikom, pa tudi nekaterim drugim gospodom. Kateri izmed njih ne nameravajo naročiti se na naš list, naj nam to številko blagovoljno povernejo.

Podučiteljska služba

na narodnej šoli v Tekarjih poleg Celja z dohodki III. razreda i prostim stanovanjem se razpisuje.

Prositelji zmožni slovenskega i nemškega jezika imajo svoje dokumentirane prošnje vposlati do 31. prosinca 1876 krajnemu šolskemu svetovalstvu na Tekarjih.

Okrajni šolski svet Celjski, 4. prosinca 1876.

Prvosednik: Haas l. r.

Podučiteljska služba

na narodnej šoli v Laškem trgu z dohodki III. razreda i prostim stanovanjem se razpisuje.

Prošnje se imajo do 15. prosinca 1876 vposlati, potem predstavljene šolske gosposke krajnemu šolskemu svetu v Laškem trgu (Markt Tuffer.)

Okrajni šolski svet Laški trg, 9. decembra 1785.

2—2

Prvosednik: Haas l. r.

V podpisani knjigarnici in pri vseh bukvarjih se dobiva

„Mali prirodopis“ s podobami.

Spisal dr. Netolizcka, poslovenil Lapajne.

Ta knjiga, ki obsega živalstvo, rastlinstvo in rudinstvo, je najboljša tega zaderžaja, ter v nemškem originalu že od sl. ministerstva odobrena.

Priporočuje se narodnim učiteljem in učencem, učiteljskim in šolarskim bukvarnicam, ter vsakemu, po večji izomiki v tej stroki hrepenečemu.

Cena 60 kr.

Bušak-ova & Irrgang-ova
knjigarnica v Bernu.

5—10

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer.“

Za uredn. odgovoren Drag. Lorenc. — J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru.